

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravnistvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemški ustavoverci na Štajerskem.

Kakor se mešajo naši kranjski nemškutarji, ki še ne vedo, ali so „moško ali žensko“ v ustavovernej novejši zibeli, tako tavajo tudi Nemci in nemškutarji na Štajerskem bodočemu volilnemu boju nasproti.

Glavnemu glasilu ustavoverne stranke, dunaške „N. Fr. Pr.“ se iz Gradca telegrafira:

Na Štajerskem so se naredile za pr.hodnjo državnozborsko volitev tri volilne stranke: Kaiserfeld zahteva, naj se naredi odbor na podlagi programa „levičnjakov“ ustavaških konservativcev; drug odbor pod predsedstvom Krepescha, je postavil trgovinske interese v prvo vrsto, in zato tudi odobruje aneksijo Bosne; in tretji odbor je sprejel program 112erih za svoj program. Prvosednik temu odboru je dr. Saureck, njega namestnik občinski svetovalec Marx, in v odboru sedé profesor Winter, obč. svet. Reuter, in šolski vodja Rehatschek.

Mogoče je pa še, da bole ta odbor razcepilo zopet v dva dela vprašanje; je-li se bode dr. Rechbauerja v državni zbor zopet volilo. Poslanci iz zgornjega Štajerja pak se pripravljajo na poseben neodvisen strankarski shod, v katerem bodo sklenili svoj program, neodvisen od onih 112ih.

Kakor je iz tega kratkega poročila razvidno, razpada ustavoverna stranka povsod, in trebalo bode le dobrega državnika, da zavozi državni voz avstrijski na drug tir od dozdanjega.

Razumeje se pa, da bi bilo krivo, ko bi se Slovenci, štajerski kakor drugi, na te notranje prikazni v nemški ustavovernej stranki preveč zanašali in ne delali pred volitvami; Slovencem nasproti bodo vse te zme-

šane frakcije nemške najbrž spet složne kakor so doslej bile še vselej. Zatorej nam je ostati v tako živej agitaciji, da ne zmagamo ne le z dozdanjima narodnima slovenskima poslancema zopet, temuč da si pridobimo še Seidlovo mesto mariborske okolice in — če le mogoče — i Foreggerjevo južno-štajerskih mest in trgov.

Opozicija zoper Andrassyja

se je vzdignila celo v gospodski zbornici državnega zbora na Dunaji. Občno nevoljo, katere je po Avstriji zavladala, ko se je te dni zaslislalo, da je Andrassy res s Turčijo sklenil tako pogodbo ali konvencijo, da se prizna turški sultan kot sogospodar v Bosni in Hercegovini, da dobodo Turki kanone in puške, ki so jih jim naši hrabri vojaki po izgubi 5 do 6000 umrlih in padlih tovarišev v boji odvzeli, da se bode javno molilo v Bosni tudi za sultana, da smejo turške zastave v Bosni poleg naših vihrati: občno nevoljo o vsem tem je izrazil v gospodski zbornici 13. maja grof Widman-Sedlnitzky, ki je rekel:

„V zadnjih mesecih smo doživeli žalostne skušnje. Jeden kamen za družim je padel s poslopja, katero se je sezidalo si pri dejanski udeležitvi v orijentnem vprašanju; naša pričakovanja so se bolj in bolj manjšala, in ako še prištevam osupljivi vtis, kateri je naredila denes objavljena konvencija s Turško, potem moram reči, da baš oni, ki so vnanjo politiko podpirali, niso v prijetnem stanju. Pomisliti se mora namreč, koliko veliko žrtev denarnih in človeških je stalo, da bi se dospel tak izid, ki more, to upam jaz, vsaj en-

krat postati ugoden. Ali vera gine, in bati se je, da se bode staro izkustvo uresničilo, da kar je meč dobro naredil, bode peró pokvarilo.“

S temi besedami je grof Vidman izrekel svojo nezaupnico vnanje politiki grofa Andrassyja.

Ustavoverna „N. Fr. Pr.“ od 15. maja pa piše: „O konvenciji s porto se v krogih državnih poslancev živo govori. Samo ob sebi se razumeje, da so protivniki okupacije jako grajalno sodbo izrekli. Pa tudi prijatelji naše vnanje politike se tega Andrassyjevega deteta nič kaj ne veselí. V vrstah (ustavoverne) opozicije se je vprašalo, ali bi ne bilo dobro interpelacijo staviti do vlade, da se baš pred razhodom zbornice Andrassyju pove jasno, kako neugoden vtis je konvencija naredila. Pa ta ideja se je popustila, ker bi vlada v tem kratkem času ne mogla odgovoriti, ker bi se morala prej z grofom Andrassyjem pomeniti. Interpelacija brez debate pa se je zdela malo vredna.“

Z Dunaja prihaja vesela novica, da namerava grof Andrassy na dalje časa na odpuštit. Daj Bog, da bi se uresničila s pristavkom, da se nikoli več ne vrne kot minister.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. maja.

Dne 14. zjutraj je bil na Dunaji *mini-sterski svet*, v katerem je bilo skleneno, s kakšnim prestolnim ogovorom bode cesar v soboto državni zbor zaprl.

V *Gradci* so 14. t. m. praznovali desetletni obstanek novih šolskih postav. Župan Kienzl je govoril, da tožbe o draginji in bre-

Listek.

Na Stanko Vrazovem domu.

(Dalje.)

II.

Na prisojnem holmu gori v Ceróvcu, ne daleč od tako zvane cerkve Jeruzalema, dviga se mej prijaznimi goricami na zeleni grivi, v senci sadunosnih dreves — Stanko Vrazov dom, lična hiša z jednim nadstropjem, okrog in okrog z vinskimi brajdami opletena in s pročeljem obrnena proti jugu. Pred vratmi, pri katerih sta cvéla dva velikanska oleandra, razprostira košat oreh zeleno svoje vejevje, in v njegovej senci stoji velika lesena miza. Kakih deset korakov pred pročeljem hiše je lično ograjen vrt, okrog katerega raste mnogovrstno sadno drevje. Na južni strani zoréva po solnčnatem griču na slovečem trsu zlato bliščeče grozdje. Pod vinogradom se vije prijazna dolina mimo Svetinj, župne cerkve,

tja doli do Ormoža, kamer se v dveh kratkih urah dospe. Proti zapadu leže rodovite njive, pod njimi navzdol smrečji gozd in ne daleč od tod „dubrava žerovinska“, po katerej je Stanko Vraz prepeval svoje „glasove“. Zadaž za hišo, na severni strani, greje se o večernem solncu plemeniti ljutomerski trs. Mimo hiše je vozna cesta, vijoča se iz Ljutomera, od koder je malo uro bodá — skozi vrh Ceróvec na jug proti Ormoži.

Zelo krasen je razgled, ki se tu gori na prisojnem griču pri Vrazovej hiši javi gledalcu! In kako lepo ga je nesmrtni Stanko Vraz naslikal v svojih „Djulabijah“:

„Ajdmó pismo moja
gor u Jeruzalim,
Da kip zavičaja
pred točom razgalim!
Pa odtud u rode
i včkové pričaj,
Koli drag i krasan
naš je taj zavičaj.

Mudra se ravnina
pruža pram iztoči,
Kój nestižu kraja
nit sokolske oči.
Kan da hote bozi
tim da te uvère,
Da končinam slavskim
tuda neima märe.

A s ostalih stranah
u poluokrug
Pašu ga planine
od sévera k jugu.
Izsred njih se dižu
redom razišani
Kó oriaške straže
gorski velikani.

Gle tamo k séveru
Klek in Hum-mogila,
Gdè sa slavskim slovom
nesta slavskih Vila'.
Samo još glas pëtja
pëvice izdava,
Da i tim vladaše
négda ustma Slava.

A ondè na rubu
sévernog prostora —
Lašta se Vildunska
i Gradačka gora.
Vrag tu uguši Slavi
dècu u kolèvci —
Prè neg zapèvaše
slavskog jutra pëvci.

Med modrim séverom
i rujnim zapadom
Viri Golubinjak —
gora s bëlom bradom.
K njoj s gor južnih pada
pëv slavskih dëvica,
Ko majke, kój umre
čerca jedinica.

K zapadu Boč stoji
i glave Pagorja,
Sred zapaduječeg
sunca alem-morja.
Dva oltara — noči,
gdè za dobe mrtve
Mat' priroda pali
Višnjem tajne žrtve.

Do njega Rogatëka,
s vencem vrh temena,
Prama nebu pruža
silna svà ramena;
Kan da hoče čelo
da mu ljubi jasno,
Što ju u pravèku
stvari toli krasno.

menih nove šole ne izhajajo od „inteligentnega“ občinstva...

Vsi češki listi razen brezplivnih dveh Skrejšovskega organov nadalje pišejo članke, da Čehi smejo v rajhsrat stopiti samo s tem pogojem, če jim vlada naproti pride z obljubami. — V tem smislu je jako energično govoril tudi „češki klub“ v Pragi v svojem zadnjem zelo obiskanem shodu, na katerem se je resolucija sprejela, da se naj sicer v političnih shodih o vprašanju vstopa v državni zbor govori, vendar da bi neumestno in škodljivo bilo, voljenim poslancem v tem vprašanju kake naloge in vezila dajati.

Iz Lvova se javlja, da je cesar potrdil sklep akademičnega senata, vsled katerega se na lvovskem vseučilišču popolnem sama poljščina kot izpraševalni jezik uvede. In mi Slovenci še jedne slovenske gimnazije ni realke nimamo!

Vnanje države.

Iz Vidina se poroča, da vest o popolnem ugasnenju bolgarske vstaje v **Macedoniji** nij resnična. Vstaja da je pač slabotna, ali bode v kratkem oživela, ker se je posrečilo več tisoč pušk in municije v Macedonijo spraviti.

Albanska deputacija iz Pariza pošilja javen protest zoper grške terjatve. Ona pravi: albanski narod je prisegel svoje ozemlje do zadnjega moža zoper Grčijo braniti. — Potem tacem bodo Grki teško Janino dobili.

Vojska v **južnej Ameriki** mej republiko Chile in Peru-om je v Chilju veliko navdušenje vzbudila. Ker imati obe državi oklopne ladije, veselje se uže pomorščaki na boje teh novodobnih železnih kolosov na morji.

Dopisi.

Iz Sódražice 13. maja. [Izvir. dop.] (O zakladih ali „šacih“.) Milovanja vredni so še nekateri ljudje, ki še v 19. stoletju v takej nevednosti živé, da verujejo na razne vraže in se še celo napravijo „šace“ kopat. Tako je prišla, nij dolgo tega, pri nas neka kmetška posestnica, — nikdo bi se o njej kaj takega ne mislil, — k nekemu možaku, ter ga je vprašala za svet, kako namreč bi se na njenem ozemlju ali gruntu ležeči „šac“ izkopal. Razložila mu je vse, da jej je to naznanil neki človek, ki ima vso pripravo, črne bukve in ravno za to delo potrebno orodje. Se ve, da jej ta možak nij hotel popolnem upa podreti; vedoč pa, da iz te moke nikdar kruha ne bo, podučil jo je šaljivo na več načinov, misleč si, naj se pozneje sama prepriča, da so „šaci“ res v zemlji zakopani, a ne taki kakoršnih si je mislila ona nakopati.

Še bolj zanimiva pa je sledeča dogodba.

Štirje kmetški posestniki, ki so bili vedno v okrožji olikanih ljudij, dogovorili so se, da je v nekej ograji poleg Sódražkega trga velikansk „šac“ zakopan. Oborožili in pripravili so se na večer 12. maja, ter šli na to jako važno delo. Dobro bi bilo, ako dobimo kakovih 5 sodov starih dvajset ali še celó cekinov, so si gotovo mislili. Kopali so in kopali, pa glej — uže nij bil pravi čas za to delo, se je uže „hudoba“ vsedla na „šac“; nij se hotel pokazati. Treba bo priti tedaj drugič. Zasuli so izpodkopano skalo, ter odšli brez „šaca“ v mavhi. Svetovati bi jim bilo, da naj v prihodnje vzamejo soboj voz in konje, kajti „šac“ je velik, in ga ne bodo mogli nesti. Drugo jutro pride gospodar ograje in vidi škodo, kojoj so mu nevedneži napravili. Zvedevši, kdo je kopal, je gospodar tožil, in lepo bodo plačali kopači „šaca“ odškodovanje.

Bolje bi bilo, ko bi taki ljudje rajši po svojih njivah brazde kopali, po noči pa počivali. —

Z Reke 12. maja. [Izvir. dopis.]

Dne 30. aprila t. l. praznovali so primorski Hrvatje spomin grofov Zrinjskega in Frankopana, katera sta za svoj narod mučeniške smrti umrla pod cesarjem Leopoldem I. Tu na Trsatu v Frankopanovem gradu je bila v samostanu o. frančiškanov slovesna sveta maša in to v staroslovenskem jeziku, kakor je tu uže od neklaj navada. „Sloboda“, tukajšnji hrvatski opozicijski list hotel je priti ta dan tiskan v rdečem formatu, pa županstvo je prepovedalo to ceremonijo, da se ne spodobí to delati (članek je menda bil pisan v kakej pretirano „hrvatskej“ misli) ravno sedaj, ko je Slovanstvo pokazalo habsburgskemu rodu svojo vernost in udanost. Tudi je bila „Sloboda“ óni dan konfiscirana, torej je bila dvakrat nesrečna ta dan. Druge slavnosti v spomin teh dveh nesrečnih hrvatskih mučnikov, kakor na pr. v Zagrebu pri vseučiliščnih dijakih je tudi policija prepovedala. Hrvatje so bili za to precej razdraženi.

Kar se je poročalo v „Slov. Nar.“ od ónih „Amazonk“ na Grobniku, je živa resnica, samo to je pozabil pristaviti vaš gospod dopisnik iz Reke, da so onega izterjevalca davkov ženske malo oropale. Imel je menda 20 gold. in zlato uro pri sebi, to je vse na Grobniku pustil. Z njim sta bila tudi dva pandurja ali kakor je ljubljanski humor krstil te ljudi „magjarska špičkarja“. Ko so uporne ženske sko-

čile na briča, ter ga prav dobro tolkle s črevlji in vilami, sta hrabra magjarska špičkarja z eljen-klici ženskam pete pokazala.

Izpod Nanosa 14. maja. [Izvir. dopis.] Dokler bode imel slovenski narod tako čile, zdrave in čvrste branike na obalah adrijskega morja, kakor so slovenski junaški okoličanje, néma se bati propada. To sem si mislil, ko sem zadnji pot zopet imel priliko obušlovati in opazovati ta veseli rod. Da, smelo rečem, da naš slovenski okoličan je za vse ustvarjen; hraber in pogumen, ko je treba braniti narod in dom; navdušen, ko je treba sovragu pokazati, kako pravi Slavjan zna svoj narod ljubiti; kot kmetovalec, vrtnár, sadje-rejec, vinstvenik in živinorejec, kamenosek, zidar, v vsem tako spreten in umen, da prvi; v društvu vesel in prijazen; kot pevec enak slavcu. A poleg vsega ima slovenski okoličan lepo očem dopadljivo obleko, naj si bode možka ali ženska. Vsak, ki je imel uže priliko videti to krasno nošo, bode ter je z menoj enake misli, da črez te je nij, naj se jo križem svet išče.

Mej tem, ko je celi ostali naš narod več ali menj svoje nošnje premenjal ter opustil, so okoličanje kljubu temu, da bivajo tik ali skoraj v velikem primorskem trgovskem mestu, še vedno pri starej ostali. Pa saj nij čuda; kar je lepo, se tako hitro ne opusti, kar pa je, kakor uže gori rečeno, ta njih nošnja. Vsak jo občuduje, naj uže od koder koli pride, in večkrat da se jo vidi, vedno se bolj dopada.

H...o.

Domače stvari.

— (V ljubljanski mestni š. svet) sta bila predvčeranjem voljena od tukajšnjih učiteljev od 33 navzočnih volilcev gospoda Raktelj in Razinger.

— (Nekriv) izpoznan je bil 14. maja pred porotniki Andrej Zumnik, ki je bil obdolžan hudodelstva poboja.

— (Od Marije Device na polji poleg Ljubljane) se nam piše 15. maja: Nekateri pri nas so se izmislili da naj se tukajšnje pokopališče poveča, in sicer na tak način, da bi se s tem lepej cerkvi vzela vsa krasna lega; to se nam zdi neprilичno, pokopališča proti cesti raztezati nij treba, ker je drugod še dosti primernege svetá, in ker bi z ónim činom spodaj ležečej vasi mnogo škodovalo se, naj si bode radi vode ali sla-

Od juga se dižu	U tome okviru
Kalnik i Ivanska,	kô sag dragocéni
Bi reči tri kule,	Krasan zavičaja
tri mosta slavyjanska.	kip je uhvatjeni —
Gle preko njih do dvé	Kip od zavičaja
rukuju se grane,	kitna i ugodna:
Da u bratskoj slozi	Brda lozoslavna,
prava si obrane.	polja žitoplodna.

Gledaj oko sebe
u dole cvatuće:
Po njih raztrešene
lépe béle kuće;
A po brdih crkve,
dvore sa gradići,
Ko gljive; u šumi
što ih vidiš nič! ...“

Dolgo sva stala z Milanom tu gori na pri-sojnjem ho'mu, zamaknena v čudokrasno pa-noramo. Dozdevalo se nama je, da čutiva blagodejno navzočnost duba Vrazovega, ki je tu nebrojne krate zavzet motril divni svoj „štajarski raj“: nepopisljiva slast blaženih spominov je prošinjala najini srci in jako ne-

rada sva se ločila od te mične seljanske slike...

— Bilo je poludne, ko dospéva do Vrazovega doma. Vrazovi so bili baš pri kosilu zbrani okrog mize pod orehom. Vrazovka, zagledavši naji, me je takoj spoznala, ter je nama vesela prišla naproti. Kakor mati svojega sina, ki se po dolgej odsóčnosti vrne iz tujine zopet na dom, objela in poljubila me je dobra ženica in solze so jej zaigrale v očeh, ko nama je segala v roke. Milan se je divil tako srčnemu sprejemu, in je tekar sedaj umel moje pripo-vedovanje o dobrodušnosti teh blagih ljudij. Nenadejani najini prihod je zmotil Vrazovim kosilo in vsa družina je naju obstopila ter prijazno pozdravila. Osobito sin Franjo in hči Barika sta bila najinega prihoda vesela.

Ko izrazim Vrazovki svoje sočutje zbog nemilega udarca, kateri jo je zadel po izgubi vrlega soproga, polijejo dobro starko solze in ginjena vzdihne: „Da, njega nij več! Bog mu daj dobro! siromak je dosti prestal, predno je umrl: imel je jako hudo bolezen!“ Te žale

besede segle so i nama globoko v srce, osobito meni, kajti pokojni nje soprog, Josip Vraz, brat slavnega Stanka, bil je jako dobrodušen mož in me je rad imel prav po očetovski. Umrl je dne 21. junija 1877.

Po tem žalostnem intermezzu povabi naji Vrazovka v hišo, naročivši meni, staremu do-maćemu znancu, naj vedem svojega sopotnika v zgorenje prostore, in hitela sva z Milanom po stopnjicah navzgor, kjer se nahaja razve dveh malih, na južnej strani prostrana, svitla sôba z lepim, okusno olikanim pohištvom. — Spoštljivo in zavzet se je oziral prijatelj Milan po teh mirnih prostorih, in tudi mene, premda sem bil uže tolikrat in često dolgo v tej pri-jaznej hiši, je obhajala svetotajna plahost; bilo nama je, kakor bi nemo pohištvo in tihe stene šepetale o nesmrtnem dubu, ki je nekda j tukaj bival, in živo nama je vstajala pred dušo ljubezujiva podoba blagega moža, kateri je v toliko nežnih pesnih opeval lepoto svo-jega zavičaja in razodeval svoje bolesi in

bega zraka. Mnogo občanov želi, da naj bi se ta namera od vlade nikar ne potrdila.

— (Popravek in dostavek.) V našem poročilu „izpred porotnega sodišča“ v včerajšnjem listu se pripoveduje po izpovedbi obsojenca Lorenza, da mu je g. policijski vodja Perona „dovolil“ osem dnij, da naj stvar uravná. Opozorjeni smo, da je bilo izpovedanje toženčevo v tem oziru čisto krivo, da je ravno narobe g. Perona bil tisti, ki je sluteč, da stvari morda niso v redu, zabranil Lorenzu potni list dati, in da je on Ulbingovko na dr. Mošeta navel. Torej bi bilo nápačno iz našega poročila sklepati, da se hoče našemu obče spoštovanemu policijskemu vodji očitati kaka koli nekorektnost.

— (Po najkrajšem potu) dobiva „L. Tagblatt“ novice od nas prinesene, namreč še le preko Dunaja, Gradca ali Trsta. Uredništvo tega ljubljanskega lista namreč samo ne zna slovenskega, zato vselej čaka, da kak dunajsk ali grašk nemšk list prevede in prinese kakšen naš dopis in potlej se v Ljubljani izstriže in pokvari za „Laib. Tagbl.“, kateri po tej poti tudi prinaša na pr. v četrtek naš dopis iz Livna od nedelje o blagoslovljenji nove zastave kranjskega polka baron Kuhn. Da se vir ne citira, to se razume.

— (Družba sv. Vincencija) ima to nedeljo 18. t. m. ob 5 uri popoldne svoj letni zbor v Alojzijevišču, h kateremu so prijazno vabljeni vsi udje in dobrotniki.

— (Tat je ulomil) po noči od 25. do 26. aprila v štacuno gostilničarja Petra Zitherla v Planini, in odnesel cukra, kave, tabaka, 1200 cigar in za 50 gl. drobiža. Vsega vkup je naredil za 222 gl. škode.

— (Umor.) Iz Rovinja se piše, da je v tamošnji okolici umorjen bil 12. t. m. Matija Poropat. Morilci so uže zaprti.

— (Vinska razstava.) Z Bérda na Goriškem se nam piše: Slavno vinorejsko društvo napravi dne 18. t. m. popoldne vinsko razstavo za cela Bérda v Kviškem. Pri tej priložnosti napravi tudi tukajšnja narodna čitalnica „besedo“ z domačo zabavo. Uljudno vabi častite rodoljube k obilnej udeležitvi odbor.

— (Kongres avstrijskih vinorejcev) bode letos od 22. do 25. septembra na Dunaji; Kranjsko zastopa poslanec graf Barbo. S kongresom bode zvezana tudi razstava vina.

— (Duhovenske spremembe v lavantinske škofiji.) G. Fr. Švarc je prezentiran za faro sv. Martina v Kanci. — G. Matej Pogelšek se je odpovedal fari sv. Janja v Zibiki. — Prestavljeni so gg. kaplani: Fr. Zmazek za I. v Stari trg; Fr. Ferk za I. k sv. Petru pod Mariborom in Marko Stuhec k sv. Urbanu pri Ptui. — Umrli je g. Fr. Muškič, župnik v pokoju, krške škofije pri sv. Andražu na Goriškem 6. t. m.

— (Iz Tomaja) se nam piše, da bode škofovo obiskovanje in birmovanje v Tomaji na Krasu v tržaško-koperske škofiji dne 25. t. m. za Tomajsko faro in dne 27. t. m. pak v bližnjem Avberju.

— (Nabožna knjiga) je izšla z naslovom: „Nar lepši čednost in nar gerši pregreha“. V nemškem spisal sekovski knez in škof dr. Janez Zwerger; poslovenila mašnika ljubljanske škofije. Na svitlo dal in založil prošt ljubljanske stolne cerkve Jožef Zupan. Natis Blaznikovih naslednikov 1879. — Na čelu ima 23 pól debela knjiga podobo Marije Device iz znane Manzove naprave, ali pa sv. Jožefa, ki pa nij v vsakem iztisu jednaka, ampak v trojnatej predstavi.

— (Assemanovo izbornô evangjelje.) Na svétlo dao dr. Ivan Černič, tajni dvornik sv. Otca Lava XIII, i kanonik slovenskega sv. Jerolima. V Rimu iz mnogojezične tiskarne sv. Veroplodnice. 1878 — To je naslov knjigi, katero je dr. Černič na svitlo dal. Slovenoljube bode — piše „Dan.“ — gotovo močno razveselilo to starodavno delo, o katerem sam pripoveduje v „pripomenku“ in pravi, da „na Vatikanskoi knjižnici, medju onih 25.000 vsakako i po vsačiju pisan h knjig dvadesetak jih je i po slovinsku, ter i po Kurilovu i po Klimehtovu, i još inako, ter medju timi je i ona (3. po čislui), koju Assemanovim ili Vatikanskim evangjeljem, ili evangjelistarom zovu, kô je ono Šafařik v Pamatkah malo, ter vele shabuo iznesao na svétlo, a vsu koliku dr. Rački, izpisav ju kada ondô biaeše kanonikom . . . E, shabuo je ono u Šafařika: v onih samo 144 redih je 550 pogrešak! Pak učite se, učitelji i učenici, jeziku Assemanove knjige iz onoga, i sudite po onom . . . Kako je mogao zverovati, da je onako pravo, on onakov sudac?! A u Račkoga, u njega u onih istih glaviznah nije nego 50 pogrešak.“ — Omenjeni rokopis tedaj je dr. Černič s silnim trudom študiral in prepisaval

iz glagolskih v latinske črke, ter ga je zdaj Slovanom v prav prijetnej obliki na svitlo dal. Knjiga v velikej osmerki ima uvoda LXXVI. str. in potem teksta 180 str. V izgled naj pristavimo le nekaj vrstic iz evanglija sv. Janeza, 1. pol. (Zarad ložjega stavljenia naj bodo razni iereki namestovani z apostrofom). Videli bodo čitatelji, kako lepa in lahna je bila ta slovensčina. Piše pa: „Iskoni bô slovo, i slovo bô u boga, i bog' bô slovo, se bô iskoni u boga. v' sê tēm' biše, i bež nego ničesože ne bišt'. eže bišt'. v' tom' život' bô, i život' bô svêt' člověkom'; i svêt' v' t'mê svetit se, i t'ma ego ne obet.“

— (Čitalnično restavracija) je prevzel uže od „Viranta“ po svojej dobri kuhinji renomirani gostilničar gosp. V. Grčar. Dobrej jedi se je pridružila zdaj tudi dobra pijača in je življenje v čitalniške restavraciji precej oživel. Dobro bi bilo, da bi čitalnica zopet postala bolj naše narodno središče, nego je bila dozdej, ko so obiskovalci krčem po vsem mestu razgubljali se.

— (V deželnem gledališču ljubljanskem) bode prva predstava takozvanega Caperta-Theatra denes zvečer. Pričetek ob 8. uri.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 15. maja.

„Hudodelstvo kaljenja javnega miru in reda.“

Predseduje deželne sodnije predsednik Grčar, sodnika sta deželne sodnije svetovalca Kočevar in Pesijak. Zapisnikar je avskultant dr. Kavčič. Državno pravdnštvo zastopa državnega pravdnika namestnik g. Gerdešič, zagovornik je dr. Zarnik.

Porotniki so gospodje: Franc Ks. Sovan, trgovec, Jereb, posestnik, Urbančič, grajščak, Jenčič, trgovec, Turk, posestnik v Ljubljani, Rajakovič, hranilnični uradnik, Žnidaršič, posestnik in trgovec, Oranič, posestnik, Kvas, posestnik, Kobler, posestnik in Slapničar, posestnik. Dvorana je natlačeno polna občinstva.

Ko zapisnikar pové, da se zdaj začne obravnavanje proti Lipe Haderlapu zavoljo hudodelstva kaljenja javnega miru in reda, vstane državni pravdnik in nasvetuje, naj se vrši obravnavna tajno, češ, da bi občinstvo drugača v prevod dejani članek šlišalo, in se tako pohujšalo.

Dr. Zarnik se protivi tajnosti obravnave,

jade. Res, tu sva čutila pomen Göthejevih besed v „Torquatu Tassu“:

„Kraj, kjer je žil in stvarjal velik mož,
Je posvečen; v stoletjih poznih še
Imé njegovo potomec preslavlja.“

Marsikateri zanimiv spomin o slavnem pesniku hranijo še tu v rojstvenej njegovej hiši: razne knjige, latinske, francoske, italijanske in nemške, največ pesnij in razprave o poeziji, velikansk atlas z obširnimi zemljevidi vse zemlje, kakor tudi druge listine in pisma Stanko Vrazove roke.

V tem, ko sem te dragocene spominke in ostanke Milanu razkazával, se je nama pridružil i pesnikov nečak Franjo ter razlagal in pripovedoval je mojemu prijatelju razne reči o blagem svojem strijcu, o katerem vrli mladenič govori z velikim spoštovanjem. Mladi Vraz je visokostasen in čil mladenič, zarudelega obraza, bistrih rjavih očij, ki se mu pri govorjenji živo iskré. Podoben je v vsem pokojnemu svojemu očetu. Študiral je spodnjo

realcko v Mariboru, kjer sva bila iskrena prijatelja. Dečko je imel bistro glavo in je bil kaj vnet za študije, ter bi bil silno rad nadaljeval svoje proučevanje; toda oča, videvši, da je treba spretnega naslednika gospodarstvu, pozval ga je od knjig nazaj k ralu, kar je vrlému učencu jako težko délo, in še zdaj, ko se spominja veselih šolskih let, zaiskré mu oči. Jako naju je ganilo, ko je nama užaljen izpovedal, kako mu je hudo, da mu nij bilo dano izvršiti svojih študij. Sedaj je samostalen gospodar na tem precej obširnem, jako plodovitem posestvu in se je, kakor mi baš piše, dne 24. februarja 1879 oženil. —

Ko se je mladi Vraz pogovarjal z Milanom, uglohim se jaz v slastne spomine srečnih tu na Vrazovem domu preživelih dnij, in polasti se me bolestna otožnost . . . Sedem let pošumelo je ta čas minljivosti v neskončno naročje, odkar sem bil poslednjič tukaj in — kolika je izprememba v tem kratkem času! Takrat sta bili brdki in ljubeznjivi nečakinji

slavnemu pesniku, Josipina in Vekoslava, še doma in radost se je razlegala po vsej hiši; a sedaj — je vse tiho in pusto. Užalilo se mi je v teh zapuščenih prostorih; želja, ogledati si še jedenkrat mesta nekedanje svoje sreče, mesta, kjer se je baval blagi pesnik „Djulabij“ — gnala me je ven na prosto. Šel sem na vrt, na priljubljeno terišče Vrazovo, kjer sem v radostnej družini milih devojč preživel toliko sladkih ur, kramljaje o srečnih njihovih otročjih letih; toda tamkaj se mi je sedaj stožilo: nehote izvije se mi iz prsij žalosten vzdih:

„Kje je tista deklica?
V vrtu je sedela,
Lepa kakor rožica,
Pesnice je pela . . .“

Gnan od tajnega hrepenjenja po minolej sreči, begam po divnej okolic, željno oziraje se na vse strani, a nikjer mi ne zagleda oko zaželjenih prikaznij.

(Dalje prih.)

kajti nobenega strahu ni, da bi se javni red kalil po obravnavi. Dr. Zarnik opomni na zadnjo obravnavo proti dvema Lahoma, Benatti in Quarantotto, ko je državni pravdnik iz Gradca grof Gleispach zastopal zatožbo. Takrat grof Gleispach ni stavljal predloga, da bi se bila obravnavala tajno vršila, ako-ravno je bilo mnogo občinstva navzočnega, in so se zbrale vse proklamacije veleizdaj-skega zadržaja v laškem in nemškem jeziku, vendar se ni mir kalil ne najmanj od strani poslušajočega občinstva. Zagovornik se protivi nadalje, da bi se javnost izključevala tudi za-radi tega, ker meni, da se je bati, da bode pravilo postalo, da se bodo vse politične pravde vršile tajno.

Tudi zatoženec L. Haderlap želi, naj bi bila obravnavana javna.

Državni pravdnik se sklicuje na postavna določila v takih slučajih.

Sodnija po kratkem posvetovanji odloči, da ima biti obravnavana tajna, da pa ima za-toženec pravico imenovati tri zaupne može.

Kot take imenuje zagovornik dr. Zarnik gg. J. Aleševca, A. Arka in Jos. Regalija.

Mnogobrojno zbrano občinstvo mora potem dvorano zapustiti, in le oni trije ostanejo po-slušajoči.

Vsled tajnosti obravnave torej tudi mi ne smemo obširno poročati, sicer nas kon-fiscirajo.

Zapisnikar dr. Kavčič zdaj prebere zatožbo v nemškem in slovenskem jeziku.

Zatožba dolži L. Haderlapa, da je s član-kom v št. 24 t. l. časnika „Slovenca“, „Dajte nam dela“, ki se prične z besedami: „Moderna država“ in se konča z besedami: „davke za nas plačati“, ščuval zoper državno upravo, in da je s pačenjem resničnega stanja stvarij, ki je v članku, hujskal k „sovražstvu in zaniče-vanju“ do državne uprave in ustave, in s tem storil zločinstvo kaljenja javnega miru in reda po § 65 lit. a kaz. zak. in čl. II. postave od 17. decembra 1862 št. 8 d. z. za l. 1863, ka-znjivo po § 65 k. z.

Zatoženec L. Haderlap pove, da je pisal članek sam in da prevzame tudi vso odgovor-nost za njega, kajti se mu zdi, da kar je pi-sal, je popolnem resnica.

Zagovornik dr. Zarnik je v skoraj jedno uro trajajočem govoru točko za točko doka-zoval nekaznivost in resnico tega, kar članek pravi.

Potem je pričel svoj resume prvosednik, ki je govoril nad jedno uro, in sicer v nem-škem jeziku, da si je bila vsa druga obrav-nava slovenska.

Porotnikom sta bili stavljeni dve vpraš-anji, jedno: ali je zatoženec proti državnej upravi in ustavi hujskal; drugo: eventualno, ko bi se prvo zanikalo, ali je hujskal samo proti državnim oblastnjam. Prvo vprašanje, ako potrjeno, ustanavlja zločinstvo, drugo pa pregrešek kaljenja javnega miru in reda. Vpraš-anji sta se stavlili porotnikom v nemškem in slovenskem jeziku. Načelnik porotnikov gospod Urbančič (iz Turna na Gorenjskem blizu Kranja) naznani, da so porotniki na obe vprašanja odgovorili enoglasno „ne“. Vsled tega je bil zatoženec zatožbe oproščen. Objek-tivna ralsodba deželne sodnije, katera dolo-čuje, da se konfiskacija članka potrdi in prepove razširjevanje, ostane pa pravove-ljavna in potrjena.

Razne vesti.

* (Veliki požari v Rusiji.) V Ru-siji, kjer je celo v nekih mestih še jako mnogo lesenih hiš, storé požari vsako leto na mili-jone škode. Telegram od 14. t. m. zopet po-roča o novih požarih v Orenburgu, 12. t. m. Uralsku 11. t. m. in Irbitu 12. t. m. Povsod da je velika škoda.

* (Neusmiljen oče.) Pred okrajno sodnijo v Leopoldskem predmestju je stal te dni neki oče, ki je bil obtožen, da je neus-miljeno ravnal s svojim otrokom. Zapri je namreč dečka v klet, zamašil mu usta, zve-zal roke in noge, tako da je deček moral na obrazu na golih tleh ležati tri cele ure, do-ker se ni stvar policiji naznanila. Oče je bil obsojen deset tednov v zapor in se mu je od-vzela očetovska oblast.

* (Enajstletna morilka.) V Büblen-hausnu v Vürtenbergu na Nemškem so zapri 11letno péstunjo, ki je dolžna, da je otroka, s-ebi v varstvo izročena umorila. Tudi v prejšnji njenej službi je en otrok nagle smrti umrl, in se preiskuje, ni li deklica tudi ónega umorila.

* (Predrzo zločinstvo.) Iz Ber-lina se poroča o sledečem strašnem zločin-stvu: Na Memelerskej cesti v hiši št. 62 je stanoval delavec Friederich s svojo soprogo in štirimi otroci. Minolega ponedeljka zvečer se je njeno 5 letno dekle igralo pred vežnimi vratmi. Ob 7. uri so jo poklicali, a ni je bilo več na prejšnjem mestu, in tudi vse nadaljnje iskanje je bilo zastoj. Še le drugoga dne, ko so preiskali vso hišo, našla je mati v kleti umorjeno svoje dete. Preiskalo se je truplo deklice in opazilo, da je zločinec pasji najprej nad njo storil nesramen čin, a potem jo za-davil. Sum leti na necega tujca, ki se je klat-il okolo hiše in v sosednji štacuni kupil bonbonov.

* (Kako se dober kruh peče.) Brali smo: Znano je, da se belejši in lažji kruh dobi, ako se testo takoj s početka ukvasi bolj trdo. Najvažnejše pri peki kruha je pa to, da se moka najprej skozi sito preseje, to zavoljo tega, da se vse nečistosti odstrané in potem pa tudi za to, da pride vsa moka z zrakom ali kislecem ali oksigenom, ki je v vzduhu v dotiko. Ako je bila moka preje presejana, zmeša se potem ona raji z vodo in kvasom, bolje vzhaja, in testa ni treba toliko časa gnjesti, kar se sploh samo zato dela, da se testo napolni z zrakom. To se pri nas zna, in zato tudi gospodinje v obče se po tem ravnaajo. Kolikor dalje je moka ležala shra-njena, tim gotoveje mora se jo presejati.

* (Morsko psíco), poltretji meter dolgo, so dne 6. majnika ujeli ribiči blizu Krájevica v hrvatskem Primorju. Pri raztelesenji so našli v maternici te pogubne morske živali sedem-najst majhenih po štirideset centimetrov dol-zih mladicev, kateri bi se bili v malo dneh imeli roditi. Na takšen način je adrijsansko morje izgubilo na jednoč 18 nevarnih ribjih in človeških požeruhov. Ribč Matejčić je do-bil 30 gld. nagrade.

Poslanica

svojemu kolegu g. Josip Zajcu, učtelju v Velikemgabru.

Ker mi ni mogóe misli Vaše duše določljivo izpoznati, naj sedaj na Vašo željo javno izrekam, da ni bilo moje govorjenje iz pre-prčanja pred Vam znanim osobam gledé Vašega pričanja pri sodniški ralsodbi mej Ignacij Hribar-jem (predsednik sl. kraj. šol. sveta v Velikemgabru) in manoj, ter naj le povem, da mi Vam nikakor ni mogóe verjeti, da bi Vi ne bili slišali istega ne-prijetnega primka (vsled katerega je bila tožba), ker ste vse druge nevažne, tako izvrstno skoraj „ad-verbum“ pri sodnijskej obravnavi citiral, ki mi jih je bil g. Ignacij Hribar mogóe zato nekaj dal, ker sem ga pred odhodom v Sv. Krž prosil plačati mi ostali dolg na učnih prpomočkih, ki sem jih po sklepu g. predsednika kr. šol. sveta v Velikemgabru jaz moral plačati.

Sv. Krž poleg Turna 13. maja 1879.

Mihael Kos, učitelj.

Umrli v Ljubljani.

14. maja: Janez Mallner, kramar, patentalni invalid, 45 let star, na starem trgu št. 9, vsled mr-tvice na sreč. — Marija Pučnik, dete oficijaa, 4 m. stara, na Marije Terezije cesti št. 1, vsled vnetice dušnikovih vejic. — Katra Verdir, šivilja, v rožnih ulicah št. 39, vsled vnetja pljuč. — Janez Dolničar, gostač, 40 let star, v deželnej bolnici, vsled jetike. — Janez Slevce, ubožec, 53 let star, v deželnej bol-nici, vsled marasna.

Tuji.

16. maja:

Pri Slonu: Hoffman iz Reke. — Tausig iz Dunaja. — Janežič iz Gor. ce. — Clerk iz Dunaja. — Miklavc iz Kamnika.

Pri Malien: Meisel iz Dunaja. — Harmens iz Gradca. — Dorla iz Trsta. — Pichler iz Kočevja. — Malinovsky iz Dunaja.

Pojasnilo.

Vsem ónim, ki skrbno o mojej smrti pripove-davajo, javljam za me veselo in za njih tužno no-vost, da sem še pri krepkem zdravju, ter doslej na smrt še čisto nič ne mislim. To v njih tolažbo.

Gasper Šušteršič vulgo Bobenček,
(225) posestnik in gostilničar na Glincach.

Prijateljem in znancem

Z Bogom!

Odhajam v Bosno.

(226)

Mikolji.

WASSERDICHTER
ZELTSTOPPER
REGENMÄNTEL
DECKTÜCHER
empfehl
die
Wienerberg-Landgut-Fabrikniederlage
M. J. SINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(195-244)

Dunajska borza 16. maja.

Evropski drž. dolg v bankovnih	67 gld.	20
Evropski drž. dolg v srebru	67	85
Zlata renta	80	55
1860 drž. posojilo	125	50
Akcie narodne banke	841	50
Kreditne akcije	261	50
London	117	50
Napol.	9	50
C. Kr. oklani	5	54
Državne marke	57	54

Neraven dan.
Deželno gledišče v Ljubljani.
Teatro-Caperta
(preje Mellinijevo gledišče).
V soboto dne 17. maja zvečer ob 8. uri
velika briljantna predstava
iz višje magije, fizike, optike i. t. d. i. t. d.
Protheus ali čudodejna omara,
kazanje krasnih svetovnih slik.
Pravljica o škorklji.
Natančnejše glediščni listki in plakati.
Vstopnina: Fautuili 80 kr., — sedež v partérju 70 kr., — partér in lože 50 kr., — sedež na galeriji 40 kr., — vstopnica vojakom in dijakom 30 kr., — galerija 20 kr. (227)
Jutri v nedeljo **velika predstava** zvečer ob 8. uri.
Sledilo bude samo nekoliko predstav.